

γριαδίτικα ἐπίρρ. ἀμάρτ. γριαδίτικα Πόντ. (Οἶν.)

Ἐκ τοῦ οὐδ. τοῦ ἐπιθ. *γριαδίτικος*.

Γριαδίτικα, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθα καὶ συνών.

γριαδίτικος ἐπίθ. ἀμάρτ. γριαδίτικος Πόντ. (Οἶν.)

Ἐκ τοῦ οὐδ. *γριαδί* καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ίτι-
κος.

Γριαδίτικος, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθα καὶ συνών.

γριαδίτσα ἡ, ἀμάρτ. γριαδίτσα Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐδ. *γριαδί* ὡς ὑποκορ.

Γριαδί, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθα καὶ συνών.

γριαδόνη τό, ἀμάρτ. γριαδόνη Λέσβ.

Ἐκ τοῦ οὐδ. *γριαδί* καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -όνη,
περὶ τῆς ὅπ. βλ. Γ. Χατζιδ., MNE 2, 307.

Γριαδί, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθα καὶ συνών.: "Ἄσ' του αὐτοῦ τοῦ
γριαδόνη νὰ λέγη.

γριαδοπάπουτσο τό, ἀμάρτ. γριαδοπάπουτσο Κρήτ.

Ἐκ τῶν οὐδ. *γρια*, παρὰ τὸ ὅπ. καὶ *γρ*ά, καὶ *πα-
πούτσι*.

"Αχομφον καὶ ἐκτὸς μόδας ὑπόδημα: Αὐτὰ εἶναι γρια-
δοπάπουτσα, ποὺ φοροῦν οἱ γριάδες, ὅχι οἱ νέες.

γριαδόπουλο τό, ἀμάρτ. γριαδόπουλο Καππ. (Φάρασ.)

Ἵποκορ. τοῦ οὐδ. *γριαδί* διὰ τῆς παραγωγ. καταλ.
-πουλο. Ὁ τύπ. *γριαδόπουλο* ἐκ τοῦ *γριαδόπον*, τὸ
ὅπ. ἐκ τοῦ *γριαδόπουλο*, διὰ τὰ ὅπ. βλ. Δ. Οἰκονο-
μίδ., Ἀρχ. Πόντ. 8 (1938), 68 - 74.

Γριαδί, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθα καὶ συνών.

γριαίνω Πάρ. (Λεῦκ.)

Ἐκ τοῦ οὐδ. *γριαί*.

Γηράσκω: *Βρε καπούλ', ἐγρίανα πιά!* Συνών. βλ. εἰς λ.
γερωνώ 1.

γριαρίκο τό, ἀμάρτ. γριαρίκο Μεγίστ.

Οὐσιαστικοποιηθὲν οὐδ. τοῦ ἀμάρτ. ἐπιθ. *γριαρίκος*,
τὸ ὅπ. ἐκ τοῦ οὐδ. *γριαί*, παρὰ τὸ ὅπ. καὶ ὁ τύπ. ἐργία,
καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -άρικος.

*Γριαί*α φλύαρος.

γριαίτικος ἐπίθ. ἐνιαχ. γριαίτικος Μακεδ. (Ἀηδονοχ.
Βέρ.) γριαίτικος Στερελλ. (Περίστ.) γριαίτικος Λέσβ.

Ἐκ τοῦ οὐδ. *γριαί* καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -άτικος.

Α) Ἐπιθετικ., *γριαδίτικος* 1, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθα καὶ
συνών., Λέσβ. Μακεδ. (Ἀηδονοχ. Βέρ.): *Γριαίτικα* καμώ-
ματα Λέσβ.

Β) Οὐδ. 1) Γερωντική ιδιοτροπία Στερελλ. (Περίστ.):
"Ἄμα μὴ πιάσ' τοῦ γριαίτικου μ', φεῦγα μακριά, γιατί πᾶς
χαημένους. 2) Ἡ ἀγροτική σύνταξις Στερελλ. (Περίστ.)
Αὐτεῖνον τοῦ μῆνα δὲν πήραμι γριαίτικον. Συνών. *γερων-
τικὸς* Β 3 στ.

γριαδάκι τό, ἐνιαχ. γριαδάκι Μακεδ. (Τερπν.)

Ἵποκορ. τοῦ οὐδ. *γριαδί*.

Τὸ μικρὸν *γριαδί*, τὸ ὅπ. βλ. Συνών. *γριαδοῦ-
δι*.

γριαδάκι τό, Σ. Σκίπη, Τσιγγανόθ., 59 — Λεξ.
Λεγρ. Βλαστ. 433 γριαδάκι Λεξ. Περίδ. Βυζ. Λεγρ. Μπρι-
γκ. γριαδάκι Λεξ. Αἰν.

Ἐκ τοῦ οὐδ. *γριαδί* καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -έλι.

Ὁ μικρὸς ἰχθύς κυπρίνος ἐνθ' ἄν.: Ποίημ.

Φέξτε λίγο γιὰ νὰ δοῦμε | τί λογῆς εἶναι τὰ ψάρια

γριαδάκια ἢ γουλιανοὶ | ἢ μαρίδες ἢ κολιοὶ

Σ. Σκίπη, ἐνθ' ἄν.

γριαδάκι τό, Ἀθ. Μακεδ. (Θεσσαλον. Νάουσ.) Στε-
ρελλ. (Μεσολόγγ.) Τσακων. (Χαβουτσ.) — Π. Βλαστ.,
Κριτικ. Ταξίδ., 49 Μ. Στεφανίδ., Λεξικογρ. Ἀρχ. 6 (1923),
210 Κ. Ἀνανιάδ., Θαλασσ. Ἐγκυκλοπ. 2, 211 καὶ 3, 96
— Λεξ. Περίδ. Βυζ. Λεγρ. Μπρίγκ. Βλαστ. 433 Δημητρ.
γριαδάκι Βιθυν. (Νικομήδ. Πιστινοχ.) Μακεδ. (Ἀδριαν.
Βελβ. Βόιον Βόλβ. Γιδ. Δοϊράν. Ἐράτυρ Καστορ. Λαγκαδ.
Λόφ. Μελισσοχ. Μύρκιν. Σησαμ. Τερπν. Χαλκιδ. Ψυχικ.
κ.ά.) γριαδάκι Λεξ. Περίδ. Βυζ. Μπρίγκ. Βλαστ. 433 γρια-
δάκι Μ. Στεφανίδ., Λεξικογρ. Ἀρχ. 6 (1923) 210 — Λεξ.
Αἰν. Δημητρ. γριαδάκι Μακεδ. (Σταν. Χαλκιδ.) γριαδάκι
Μακεδ. (Ἀσσηρ.)

Πιθανῶς ἐκ τοῦ Σλαβ. *g r i o a*. Βλ. διὰ τὴν λ. M. Vasmer
εἰς Byrant. Zeitschr. 18 (1900), 633 καὶ G. Meyer, Neugr.
Stud. 2, 82.

Ὁ ἰχθύς τῶν γλυκέων ὑδάτων Κυπρίνος ὁ κοινὸς (Cy-
prinus carpio) τῆς οἰκογ. τῶν Κυπρινιδῶν (Cyprinidae) ἐνθ'
ἄν.: Πόταπα ψάρια τὰ γριαδάκια (πόταπα = κακῆς ποιότη-
τος) Μακεδ. (Βόιον). Ἐπιασα μὴ ἀπόχ' γριαδάκια Μακεδ.
(Δοϊράν.) Ὁ γριαδάκι ἢ χαίτ' τ' ἐξ' λίγ' καμπούρα Μακεδ.
(Μύρκιν.) Στέρνες ἱερὲς γεμᾶτες πευνασμένα γριαδάκια Π.
Βλαστ., ἐνθ' ἄν. Συνών. *μουστάκι*, *μποτσικάρι*,
σαζάνι, *τσάφρα*.

γριαδοῦδι τό, ἐνιαχ. γριαδοῦδι Μακεδ. (Σησαμ.
Τερπν.)

Ἵποκορ. τοῦ οὐδ. *γριαδί* διὰ τῆς παραγωγ. καταλ.
-οῦδι.

Τὸ μικρὸν *γριαδί*, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθ' ἄν.: Μουνάχους
εἶμι, δὲ δουρῶ νὰ φάω ἓνα ἄλλο ψάρ', βάλι μι ἓνα γρια-
δοῦδι Μακεδ. (Τερπν.) Θὰ φάω ἓνα γριαδοῦδι π' τ' ἀρα-
θύμ'σα (= ἐπεθύμησα) Μακεδ. (Σησαμ.) Συνών. *γρια-
βάδακι*.

γριαβάκι τό, ἀμάρτ. γριαβάκι Θεσσ. (Τρίκερ.) Στερελλ.
(Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὐδ. *γριαβάς* ὡς ὑποκορ.

Μικρόσωμος αἰξ. χρώματος ὑπολεύκου, φαϊόχρους ἐνθ'
ἄν.: Λέμι γριαβάκι τοῦ κανοντάκι τοῦ μ'κρὸ Θεσσ. (Τρίκερ.)

γριαβάλογο τό, Ν. Πολίτ., Ἐκλογ., 178.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *γριαβός* καὶ τοῦ οὐδ. ἄλογος.

Ἵππος φαϊόχρους: Ἄσμ.

Τρισεύγενη, ὅς τὸ γάμο σου, ὅς τ' ἀρρεβωνιάσματά σου
τὰ χιόνια ἀλεύρη νὰ γενοῦν καὶ τὰ πουλλὰ γουβάλια,
τὰ κύματα γριαβάλογα νὰ ῥθοῦν οἱ συμπεθέροι.

γριαβανός ἐπίθ. Σκῦρ. — Λεξ. Πόππλετ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *γριαβός* καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ανός.
Λευκόφαιος, ἐπὶ ζώων.

γρίβας ὁ, Ἡπ. (Ζαγόρ. Κοκκιν. Κόνιτς. Κουκούλ.
Κούρεντ. Μαργαρίτ. Ραδοβύζ. Ριζοβ. Τζουμέρκ.) Θεσσ.
(Καρδίτς. Μοσχάτ. Πήλ.) Θράκ. (Αἰν. Ὀρτάκ.) Ἴων.
(Σμύρν.) Κέρκ. (Συναρᾶδ.) Κύπρ. Μακεδ. (Βλάστ. Βόιον

Γρεβεν. Δαμασκ. Κοζ. Φλόρ.) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πελοπν. (Βούρβουρ. Γεράκ. Λακων. Δάρα Ἀρκαδ. Καλάβρυτ. Καρδαμ. Καρυά Κορινθ. Λαγκάδ. Λακεδ. Λακων. Λάλλ. Λάστ. Μαντίν. Μεσσην. Ξηροκ. Ὀλυμπ. Σουδεν.) Σκίαθ. Στερελλ. (Ἀκαρναν. Αἰτωλ. Δελφ. Κολάκ. Μαλεσ. Παρνασσ.) — Ν. Πολίτ., Ἐκλογ., 101 Σ. Ματσούκ., Γλυκοχαράμ., 26 — Λεξ. Αἰν. Λεγρ. Μπριγκ. Δημητρ. γκριβας Μακεδ. (Βόιον Δαμασκ. Καστορ.)

Ἐκ τοῦ Βυζαντ. γ ρ ί β α ς, διὰ τὴν προέλευσιν τοῦ ὀπ. βλ. Σ. Ξανθοῦδ. εἰς Λεξικογρ. Ἀρχ. 6 (1023), σ. 330, Δ. Γεωργακά εἰς Byzant. Zeitschr. 42 (1943/40), 307 καὶ G. Meyer, Neugr. Stud. 2, 81. Ὁ τύπ. γ ρ ί β α ς ἤδη παρὰ Διγ. Ακρίτ., τόμ. 1, στ. 3091 (ἐκδ. Π. Καλονάκ., σ. 173) «σκάλαν βαλὼν ἐπέξευσεν τὸν θαυμαστὸν τὸν γρίβαν». Ὁμοίως βλ. Οἱ δέκα λόγοι Διγεν. Ἀκρίτα, 12 (ἐκδ. Δ. Πασχάλ. εἰς Λαογρ. 9 (1926), 380) : «Ἐπειτα ἐπέξευσεν ἀπὸ τὸν γρίβαν καὶ ἐπίασα τὴν ράβδον καὶ ἀνέγνωσα τὰ γράμματα τῆς».

1) Ἴππος ὑπόλευκος, φαιόχρους πολλαχ. : Ὁ γρίβας τοῦ Δήμου εἶναι αὐτὸς ποὺ βόσκει ἀντίκρυ; Πελοπν. (Βούρβουρ.) Οὐ θ' ὁκός μ' οὐ γρίβας Μακεδ. (Βλάστ.) Ἦταν καβάλλα 'ς τοῦ γρίβα τ' κὶ γι' αὐτὸ δὲν ἀπόστασι Ἦπ. (Κουκούλ.) Ἐσέλλωσε τὸ γρίβα, καβάλληκε καὶ πῆγε στὸ πανηγύρι Πελοπν. (Δάρα Ἀρκαδ.) Ὁ γρίβας μου μὲ βγάνει παλληκάρι 'ς τὴ δουλειὰ Πελοπν. (Λακεδ.) || Παροιμ. φρ. Γρίβα τρώς, γρίβα φωνάζεις (ἐπὶ τῶν ἀνιδέων διὰ τὰ τεκταινόμενα) Πελοπν. (Καρδαμ.) || Παροιμ.

Γρίβα μ', κὶ ἂν δὲ δύνισι, τοῦ μάτ' σ' νά 'νι ἄγριου Μακεδ. (Βόιον) || Ἄσμ.

Εἶδα τὸ γρίβα σου γυμνὸ, τὴ σέλλα τσακισμένη Ἦπ.

Παίρονον κ' ἐγὼ τὸ γκριβα μου, πάνω νὰ τὸν ποτίσω Μακεδ. (Βόιον).

Μάννα μου, ἄς τὴ δώσουμε τὴν Ἀρετὴ 'ς τὰ ξένα, νὰ βροῖσκη ὁ γρίβας μου ταῖ κ' ἐγὼ καλὸ κονάκι Μακεδ. (Γρεβεν.)

Ἄν ἔχῃς γρίβα γλήγορο, ἀπάνου 'ς τὰ στεφάνια, κὶ 'ἂν ἔχῃς γρίβα ποῦ 'ν' ὁκνός, ἀπάνου 'ς τὴ φευγάλα (ἐνν. προφθάνεις τὸν γάμον) Πελοπν. (Σουδεν.)

Κάλλιαν οὐ γρίβας νά 'σκαζίν παρὰ τοῦ λόγου ποῦ 'πὶς, τ' ἔχον ἄντρα στὴν ξενιτειά, ἄντρα ξενιτιμένον Μακεδ. (Δαμασκ.)

Πραγματιφτὴς κατέβινεν 'ποῦ μέσα ἀπὸ τὴν Πόλ' μὴ τοῦ Σιδέρ' τ' ἄλουργον, μὴ τοῦ Σιδέρ' τοῦ γρίβα αὐτόθ.

Τὸ γρίβα του καβάλληκε καὶ τότε διποδίζει, 'ς τὰ μάρμαρα τοῦ πηγαδιοῦ πηγαίνει καὶ καθίζει Πελοπν. (Ξηροκ.)

Πᾶν τὰ πουλλάκια 'ς τὰ κλαριά κ' οἱ ὁμορφες 'ς τὴ βρύση, παίρονω κ' ἐγὼ τὸ γρίβα μου νὰ πάω νὰ τὸν ποτίσω Κέρκ. (Συναρᾶδ.) Πελοπν. (Δάρα Ἀρκαδ.)

Γλέπον τοῦ Χάρου νά 'ρχιτι στοῦ γκριβα καβαλλάρ'ς, ἀπ' τὰ μαλλιά μὴ ἄρπαξι στὴ σέλλα μὴ καθίζ' Μακεδ. (Καστορ.)

Χήρας ὑγιὸς λατρεύει τρία καλὰ ἄλογα, τὸ γρίβα καὶ τὸ μαύρη καὶ τὸν πέπανο· τὸ γρίβα γιὰ καβάλλα καὶ γιὰ λεβεντιά, τὸν πέπανο γιὰ μάτια καὶ ξανθὰ μαλλιά, τὸ μαύρη γιὰ σεφέρι καὶ γιὰ πόλεμο. (πέπανος = καλοθρεμμένος, σεφέρι = ἐκστρατεία, πόλεμος) Ν. Πολίτ., Ἐκλογ., 101 || Ποίημ.

Κεῖνοι δὲν 'ρχένται γιὰ χαρά, δὲν εἶναι συμπεθέροι, σ'χαριάτη δὲν ἐστείλανε σὲ γρίβα καβαλλάρη, ντουφέκια δὲν ἐρρίζανε τώρα ποῦ ξεμυτίζουν

Σ. Ματσούκ., Γλυκοχαράμ., 26. Συνών. γ ρ ι β ι ᾶ ς, ἁ σ π ρ ὁ μ α υ ρ ο ς, ψ α ρ ῖ ς. β) Ὅνος φαιοῦ χρώματος Πελοπν. (Σουδεν.) 2) Εἶδος χοροῦ λαβόντος τὸ ὄνομα ἐκ τοῦ κατ' αὐτὸν ἄδομένου ἄσματος τὸ ὁποῖον ἄρχεται διὰ τοῦ στίχου «Γρίβα μ' σὲ θέλει ὁ βασιλιάς» Ἦπ. Πελοπν. (Λακων. Μεσσην.) 3) Τὸ πτηνὸν Κορυδαλλὸς ὁ ἀγροτικὸς (Alauda arvensis) τῆς οἰκογ. τῶν Σπιζιδῶν (Fringillidae) Θεσσ. (Καρδίτσ.) Συνών. β λ α χ ο ὄ λ α, γ ρ ι β ῖ τ σ α, κ α τ σ ο υ λ ῖ ε ρ η ς, σ ι τ α ρ ῆ θ ρ α, τ σ ο υ τ σ ο ὄ λ ι α ν τ ρ ο ς. 4) Ἡ ἄσβεστος, εἰς τὴν συνθηματικὴν γλῶσσαν τῶν κτιστῶν Πελοπν. (Λαγκάδ.) : Σταλωτὰ ὁ γρίβας (= λίγο-λίγο τὸ ἄσβεστι) 5) Ἡ χιών, εἰς τὴν συνθηματικὴν γλῶσσαν τῶν κτιστῶν Ἦπ. (Κόνιτσ.) : Πλάκωσ' ὁ γρίβας (= ἐπεσε χιών). 6) Ὁ πενθερός, εἰς τὴν συνθηματικὴν γλῶσσαν διαφόρων ἐπαγγελματιῶν, ὅπως γανωτῶν, βαφέων, κτιστῶν κλ.π. Θράκ. (Ὀρτάκ.)

Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Γρίβας καὶ ὡς παρων. Ἐρεικ. Εὐβ. (Στρόπον.) Λευκ. (Φτερν.) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πελοπν. (Βελίτσ. Μαργέλ. Τσιτάλ.) Τσακων. (Πραστ.) καὶ ὡς ἐπών. Ἀθῆν. Ἦπ. Θεσσ. (Ἐλασσ. Καρδίτσ. κ.ά.) Κέρκ. Κεφαλλ. Μακεδ. (Γρεβεν. Κοζ.) Μῆλ. Πελοπν. (Αἰγ. Ἀναβρ. Λαγκάδ.) Στερελλ. (Ἀλάρτ. Γαλαξ. Ναύπακτ. Φωκ. κ.ά.) κ.ά. Ἐπίσης ἡ λ. ὑπὸ τὸν αὐτὸν τύπ. Γρίβας καὶ ὡς τοπων. Μακεδ. (Μοσχοπόταμ.)

γριβέλι τό, Πελοπν. (Λαγκάδ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. γ ρ ι β α ς καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -έ λ ι.

Ἡ κριθὴ ἢ ἐνίοτε ὁ σῖτος καὶ κατὰ συνεκδοχὴν τὸ κτῆμα ὅπου φύονται. Ἡ λ. εἰς τὴν συνθηματικὴν γλῶσσαν τῶν κτιστῶν: Τσιούλα τοῦ κερε γριβέλι γιὰ τὰ μαγγαρίνια (ζήτησε τοῦ ἀφεντικοῦ κριθάρι διὰ τὰ γαιδούρια). Τὰ μαγγαρίνια μπῆκαν 'ς τὸ γριβέλι (τὰ γαιδούρια μπῆκαν εἰς τὸ κτῆμα τὸ ὁποῖον ἔχει κριθάρι).

γριβιάζω Ἦπ. γριβιάζου Ἦπ. Μακεδ. Στερελλ. (Σπάρτ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. γ ρ ι β α ς καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ι ᾶ ζ ω. Λευκαίνομαι τὴν κόμην ἐνθ' ἂν. : Γριβιάσα ἢ μαῦρους, πᾶον, γέραςα! Μακεδ. Ἐ κακουνμοίρ', γριβιάσις δίπ! Στερελλ. (Σπάρτ.)

γριβιάς ὁ, Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀρτοτ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. γ ρ ι β α ς καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ι ᾶ ς. Γ ρ ι β α ς 1, τὸ ὀπ. βλ., ἐνθ' ἂν. : Αὐτὸς ἢ γριβιάς ἦταν ἓνα ἄλουργον κὶ βόσκαί πινήντα λ'βάδια μαναχό τ' Στερελλ. (Ἀρτοτ.) || Ἄσμ.

Κανεῖς δὲν ἀποκρίθηκε ἀπ' ὅλους 'κειοὺς τοὺς φάρους κ' ἓνας γριβιάς, παλιονγριβιάς, σαρανταπληγισμένους — Ἰγὼ εἰμ' ἄξιους κὶ ἀγλήγουρους 'ς τὴν ὥρα νὰ σὶ πᾶον, νὰ μ' ἀβγατίσης τὴν ταῖ σαράντα πέντι χουφτίς Στερελλ. (Αἰτωλ.)

γριβίζω ἐνιαχ. γριβίζου Ἦπ. (Πλατανοῦς. Ραδοβύζ. κ.ά.) Θεσσ. (Βαθύρρ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. γ ρ ι β α ς.

1) Λευκάζω, εἶμαι λευκόθριξ. Ἦπ. (Πλατανοῦς. Ραδοβύζ. κ.ά.) : Πουλὸ νουρίς γριβ' σὶ Πλατανοῦς. 2) Ἐπὶ βοῶν, ἔχω χρῶμα φαιόχρου Θεσσ. (Βαθύρρ.)

